

Malaquita: mina Shilu, langtxun, langjiang, Guangdong, Xina. 10 x 5 cm. FABRE MINERALS.

Cròniques de fires

Mineralexpo Barcelona-Sants 2021

Martí RAFEL FONTANALS
martirafel@telefonica.net

La fira organitzada pel Grup Mineralògic Català segueix fidel a la seva cita. Encara que fora de les seves dates habituals d'inicis de març, també s'ha pogut celebrar aquest any 2021, en concret els passats dies 1, 2 i 3 d'octubre, i amb mitja jornada més de fira, la matinal del divendres 1 d'octubre.

Malgrat la incertesa que ha generat la situació sanitària, la fira s'ha desenvolupat amb quasi total normalitat, amb molt bona afluència de públic, que sempre ha seguit les normes i recomanacions sanitàries de manera diligent. El resultat ha estat que a l'interior del recinte s'ha pogut gaudir del diferents estands sense estretors ni aclaparaments, encara que les limitacions d'aforament han ocasionat algunes cues de públic en l'exterior per a accedir al recinte.

Després de tant de temps sense cap fira de minerals en la zona de Barcelona es notava al públic, en general, i als col·leccionistes, en particular, àvids de tenir a les seves mans aquests nous exemplars que els il·lusionen per a les seves col·leccions.

No menys significativa era la il·lusió que comportava retrobar amics, coneguts i saludats als quals feia temps que no vèiem i amb els quals departir una bona estona, va ser tot un plaer.

Quant a les activitats, el GMC va optar per fer una reducció d'aquestes, quedant el parell d'activitats organitzades en mans del bon quefer de Marc Boada i Isaac Camps. El seu caràcter didàctic i pedagògic van fer que aquestes activitats foren un èxit rotund, tant entre els més joves com entre els més avesats.

Topazi: grup miner "San Nicolás", Valle de la Serena, Badajoz, Extremadura, Espanya. 2,5 x 2 cm. GEA.

Ens assaltava el dubte sobre l'evolució dels *dealers*, els preus i les peces en aquests quasi dos anys de silenci firal. Respecte als primers, hi ha hagut canvis quant a la seva assistència, amb absències i incorporacions noves. Pel que fa a preus, tot sembla continuar igual, i quant a novetats, sembla que els cercadors han patit també sèries limitacions en el seu quefer. No hi ha hagut res summament destacable com a novetat, o no reconeixible d'altres ocasions. Els principals esments nous són: grans cristalls de quars de tipus alpí amb inclusions de clorita de Ksar Tasseme, a Alnif, Marroc (Fabre Minerals); willemita en microcristalls tabulars de contorn hexagonal, de la pedrera de Ca Rovira, Sant Fost de Campsentelles, Barcelona (Rosell Minerals); un bon lot de barita del complex Santa Isabel a Lorca, Múrcia, i unes atractives rosetes de cristalls de barita salpebrats de microcristalls de conicalcita i guix de la mateixa localitat (Elite Fine Minerals).

A més, sempre hi ha millores en peces d'alguns jaciments ja coneguts, reciclatge d'antigues col·leccions i cercadors locals amb novetats d'interès sistemàtic, que completen les nostres col·leccions i ens donen agradables sorpreses.

Gea

Julio Martín ens servia un repertori molt cuidat de minerals del nord d'Espanya, amb alguna més que destacable esfalerita acaramel·lada de la mina "Las Mánforas", Áliva, Camaleño, a Cantàbria; dolomia de les pedreres d'Eugui, Esteribar, a Navarra.

Destacables les peces per a col·leccions de sistemàtica o topogràfica, sobretot de la Península Ibèrica, d'un bon

Calcita amb microclina i chamosita: O Porriño, Pontevedra, Galícia, Espanya. 8,5 x 7,4 cm. GEA.

Descloizita: mina Berg Aukas, Grootfontein, Otjozondjupa, Namíbia. 8 x 5 cm. GEA.

Esfalerita: mina "Las Mánforas", Áliva, Camaleño, Cantàbria, Espanya. 7 x 6 cm. GEA.

col·leccionista espanyol que s'ha desfet de part de la seva col·lecció i on valia la pena passar algun temps rebuscant amb tranquil·litat alguna mostra per a completar jaciments i paragènesis, o bé emportar-se aquella peça rara i definitiva. Així, mereixen especial esment: stolzita de la Tala, a Salamanca; cacoxenita de Mines del Horcajo, a Ciudad Real; diferents peces d'elbaïta de les pegmatites de la zona d'Estepona, a Màlaga (unes de color verd, altres rosades), i alguna de schorl; un parell de mostres infreqüents de wulfenita en cristalls tabulars sobre un tapís de plumbogummita botrioides de la mina "La Montañesa", Navalagamella, a la Comunitat de Madrid; rara calcita d'hàbit tabular i cristalls plans de les pedreres d'O Porriño, a Pontevedra; prehnita d'una localitat poc coneguda, el Cortijo de la Sierra, Jerez de la Frontera, a Cadis; o bé topazi en cristalls sense matriu i delicadament blau del grup miner "San Nicolás", Valle de la Serena, a Badajoz.

A més, una bona selecció internacional. Ens va sorprendre amb alguna peça magnífica i històrica, com ara

una discrasita de la mina d'urani núm. 21, Dubno, Příbram, a la República Txeca, o una bona descloizita de la mina Berg Aukas, Grootfontein, Otjozondjupa, a Namíbia.

Kucera Minerals

Amb Griselda Kucera, ajudada per Josep Carreras, va desembarcar amb algunes peces internacionals i nacionals dels fons més antics que conserva. A destacar: una bona plata filamentosa de Fresnillo, a Zacatecas, Mèxic; algunes ressenyables plaques de piroxangita polida de la mina "Serrana" del Molar, a la comarca del Priorat, Tarragona; diòpsid en cristalls prismàtics de color verd fosc i amb bona luentor del Pont de Suert, a l'Alta Ribagorça lleidatana; i algunes mostres d'hidrozinca, smithsonita i auricalcita en diferents combinacions i de bona estètica i interès per la localitat, Barruera, a la Vall de Boí, igualment a l'Alta Ribagorça de Lleida. Bona ocasió també per a aconseguir antigues mostres de nòduls

Elbaïta: Estepona, Màlaga, Andalusia, Espanya. 6,8 x 5,4 cm. GEA.

Cacoxenita: mina "San Germán", Minas del Horcajo, Almodóvar del Campo, Ciudad Real, Castella-la Manxa, Espanya. C.V. 1,3 cm. GEA.

Stolzita: mina de La Tala, La Tala, Salamanca, Castella i Lleó, Espanya. C.V. 0,9 cm. GEA.

Diòpsid: el Pont de Suert, l'Alta Ribagorça, Lleida, Catalunya, Espanya. 9 x 7,5 cm. KUCERA MINERALS.

de septària amb el farciment de calcita clàssic i que provenen de la zona de Deba, on s'originen en les fàcies *flysch* locals.

Aquí i allà peces de sistemàtica i micros interessants de jaciments espanyols, com per exemple les mostres del rar sulfur de bismut i plom anomenat cosalita, del grup miner "San Nicolás", Valle de la Serena, a Badajoz. Per a completar l'oferta, bon material del plutó de La Cabrera dels anys 80 del segle XX, de la que va ser col·lecció de Lluís Daunis i Maria Rusalleda, ortoclasa, quars, algun mineral de la família dels granats, epidota i clinozoisita. En definitiva, una parada per a passar una bona estona lupa en mà i poder triar còmodament la peça més interessant per a cadascun dels gustos personals.

Elite Fine Minerals

Miguel David ens va delectar amb alguna curiosa novetat de la zona de Múrcia, en un lot de peces acolorit i inte-

ressant. Concretament: rosetes de barita salpebrades per conicalcita microcristal·lina; crisocol·la d'aspecte botrioides; i guix; tot això trobat pel mateix Miguel David al complex Santa Isabel, Sierra de Enmedio, Almendricos, Lorca, a Múrcia. Del mateix lloc però no tan estètic, encara que sí molt interessant, unes mostres de guix pseudomòrfic d'aragonita de color marró, segurament a causa d'inclusions argilenques, i de generoses dimensions. Digne d'esment era un antic i apreciable lot de cinabri de les mines d'Almadén, Ciudad Real, amb uns deu exemplars proveïts de cristalls centimètrics que van trobar noves estances amb rapidesa en la llar d'alguns àvids col·leccionistes. No va faltar fluorita asturiana dels diferents jaciments, de la qual Miguel David ja és un bon referent.

En el pla internacional, gran esforç i bona representació dels jaciments més coneguts, amb especial èmfasi a Àsia; la palma per a la Xina i l'Índia. Esment especial per a unes peces de la Xina, d'una banda de quars prasi i de fluorita octaèdrica rosada de la zona minera Huanggang,

Piroxmangita: mina "Serrana", el Molar, el Priorat, Tarragona, Catalunya, Espanya. 9,5 x 5,5 cm. KUCERA MINERALS.

Hidrozoicita i smithsonita: Barruera, vall de Boí, l'Alta Ribagorça, Lleida, Catalunya, Espanya. 7,5 x 7 cm. Kucera Minerals.

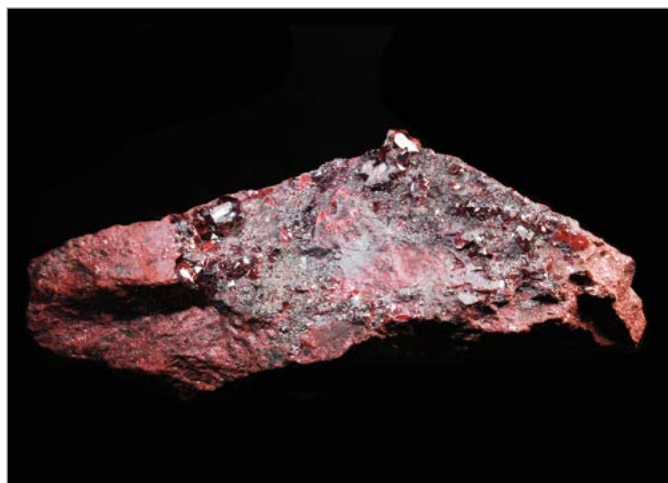

Plata: Fresnillo, Fresnillo, Zacatecas, Mèxic. C.V. 2 cm. KUCERA MINERALS.

Hexigten, Ulanhad, a Mongòlia Interior; i d'una altra, un lot de preciosa calcita vermellova tintada per hematites, de gran varietat cristal·logràfica (hi havia on triar: escaenoedres, macles, algunes piramidals) i totes amb bona lluentor, de la mina Fengjiashan, Daye, Huangshi, a Hubei. Sempre bona qualitat, per a totes les butxaques i amb noves sorpreses de cercador consumat.

Cinabri: mines d'Almadén, Almadén, Ciudad Real, Castella-la Manxa, Espanya, 7,5 x 4 cm. ELITE FINE MINERALS.

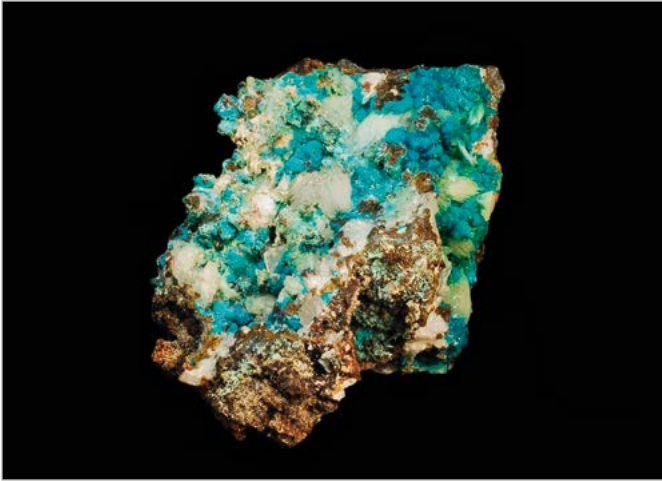

Silva Miguel Minerals

En la seva primera aparició per la fira Mineralexpo de Sants, va deixar bones maneres i una cuidada selecció de minerals. A destacar bon material internacional de Portugal, Kosovo i Marroc. Destacables una imponent barita de 20 cm amb grans i llustrosos cristalls tabulars,

Barita, conicalcita i guix: complex Santa Isabel, Sierra de Enmedio, Almendricos, Lorca, Regió de Múrcia, Espanya. 12 x 8 cm. ELITE FINE MINERALS.

Crisocol·la i conicalcita: complex Santa Isabel, Sierra de Enmedio, Almendricos, Lorca, Regió de Múrcia, Espanya. 6 x 5 cm. ELITE FINE MINERALS.

Calcita: mina Fengjiashan, Daye, Huangshi, Hubei, Xina. 8 x 7 cm. ELITE FINE MINERALS.

del dipòsit Feitais, mina d'Aljustrel, Beja, a Portugal. De Kosovo, un bon lot de bona part de la paragènesi més comuna (galena, esfalerita, pirita, rodocrosita, calcita, dolomita) de la mina Trepča Stari Trg, complex miner Trepča, Mitrovica. Finalment, una bona cerussita marroquina de la mina Les Dalles, Mibladen, Midelt, Drâa-Ta-filalet.

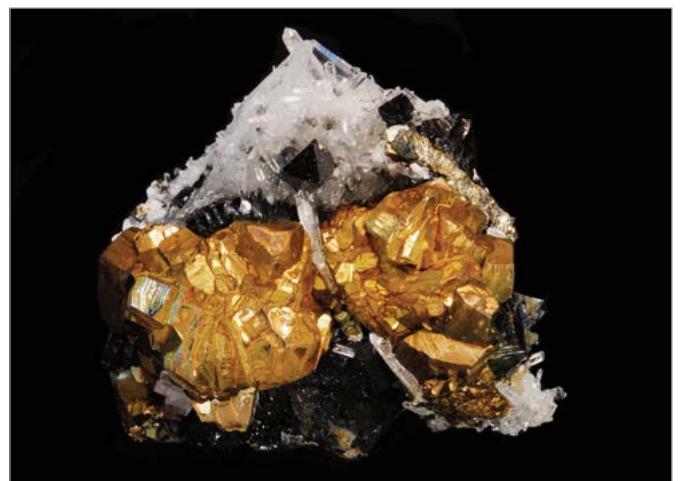
En l'àmbit local ens va oferir grats descobriments, on destacava un lot de guix negre, a causa d'inclusions carbonoses, provinents dels afloraments de lignit del Mesozoic, pertanyents a la formació Escucha, a Villarroya, La Rioja. L'alteració de la marcassita/pirita present en el lignit origina sulfats i òxids de ferro que, en presència de calcita, dona origen a cristalls centimètrics de guix. També unes curioses mostres de jaspi de color roig amb aspecte globular i que provenen de la pedrera d'ofites de Grávalos, en el terme municipal de Cervera del Río Alhama, molt coneguda pels seus extraordinaris quar-

sos 'en finestra' amb inclusions d'argiles i bombolles mòbils. Una altra estimable curiositat ens arriba de la província de Burgos: unes mostres de calcita pseudomòrfica d'aragonita provinents del diapir de Salinillas de Bureba, que es va originar a causa d'efusions volcàniques que, en el seu llarg camí des de més enllà de les profunditats salines dels dipòsits del mar de Thetys, "va arrossegar" al Keuper amb si per a oferir-nos aquest singular regal. Per als amants de la sistemàtica topogràfica una raresa: smithsonita de la mina "Tutankamen" d'Arrasate, Gipuzkoa, al País Basc; també una covellina amb pirita de la mina "Hozarco" en el colpidor paratge del congost de La Hermida, Piñeres, Peñarrubia, a Cantàbria; i unes interessants làmines polides de rodocrosita de la mina "El Cuervo" de Valverde del Camino, Huelva, a Andalusia. Finalment, uns grans i bastos cristalls de calcita amb inclusions i salpebrat de cristalls micro de pirita, de les mines d'Abanto Zierbena, a Bizkaia, de

Guix pseudomòrfic d'aragonita: complex Santa Isabel, Sierra de Enmedio, Almendricos, Lorca, Múrcia, Regió de Múrcia, Espanya. 13,2 x 9,5 cm. ELITE FINE MINERALS.

Pirita i esfalerita amb calcita i quars: mina Trepča Stari Trg, complex miner Trepča, Mitrovica, Kosovo. 6,4 x 6 cm. SILVA MIGUEL MINERALS.

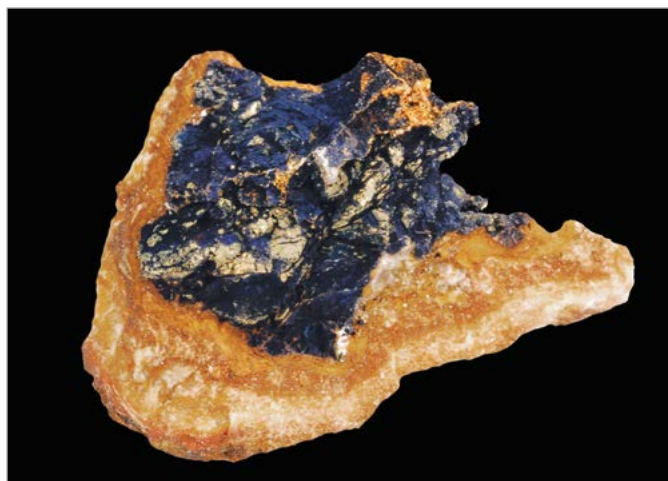

Cerussita: mina Les Dalles, Mibladen, Aït Oufella Caïdat, Midelt, Drâa-Tafilalet, Marroc. 11 x 9 cm. SILVA MIGUEL MINERALS.

la geoda 'de la Alfarería' (es tracta de grans grups de cristalls romboèdrics de fins a 10 cm, tèrbols, amb un to grisenc i amb un aspecte, en alguns casos, lleugerament corroït). Alguns altres jaciments més de Bizkaia quedaven ben representats, com ara la mina "Malaespera" a Bilbao o la "Mintetxu" a Alonsotegui.

Covellina i pirita: mina "Hozarco", congost de La Hermida, Piñeres, Peñarrubia, Cantàbria, Espanya. 5 x 4 cm. SILVA MIGUEL MINERALS.

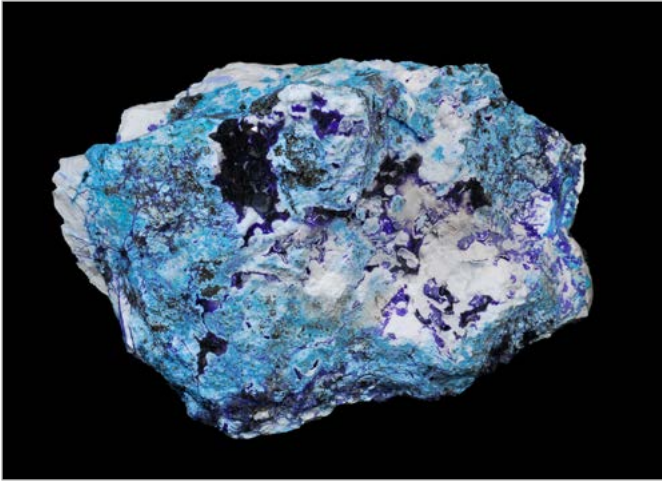

Alfredo Petrov

Ens va presentar una gran varietat de material local reciclat de la col·lecció Pigrau. Destacables la calcita en grans cristalls lenticulars de color gris del Serrat de Mont-rodon, Taradell, o la barita blanquinosa d'aspec-

Calcita amb inclusions de pirita: geoda 'de La Alfarería', mines d'Abanto Zierbena, Abanto Zierbena, Bizkaia, País Basc, Espanya. 10 x 9 cm. SILVA MIGUEL MINERALS.

Henmilita: mina Fuka, Fuka, Bitchū, Takahashi, Okayama, Japó. 6 x 4 cm. ALFREDO PETROV.

Cerassita (varietat de **cordierita** intercrescuda amb indialita): Yunohana, Kameoka, Kyoto, Japó. Entre 0,5 i 0,8 cm. ALFREDO PETROV.

te fullós de Coll Formic, al Brull, totes dues d'Osona, Barcelona; mostres de schorl del Cap de Creus, Cadaqués, l'Alt Empordà, a Girona; sepiolita (recentment Alfredo ha confirmat l'espècie via anàlisi) de la Cova de les Encantades, a Queralbs, el Ripollès, Girona; de la zona de vulcanisme neogen quaternari de la Garrotxa, a Sant Martí de Llémena, i en concret del volcà de la Banya del Boc, algunes mostres d'olivina característics d'aquesta zona, a l'interior d'alguna bomba volcànica; i una curiosa dickita de Sant Hilari Sacalm, la Selva, Girona, i que en aquest cas és molt interessant per dos factors: la localitat, on no apareixia citat aquest mineral del grup serpentina-caolinita, i el color, amb un tintat verd poma suau per alguna mena d'impuresa, ja que sol ser blanc.

De la zona de Burguillos del Cerro, Badajoz, una bona ocasió per a fer-se amb les espècies més clàssiques, com actinolita, löllingita, vonsenita, magnetita o bé piritita. Amb la seva vocació didàctica, Alfredo també ens

proposava un gran nombre de minerals de sistemàtica i de localitats tipus per a alguns, amb l'*adendum* d'amanir-ho amb tota mena d'explicacions que enriqueixen l'experiència d'acostar-se a la seva parada. Naturalment, cal esmentar l'alfredopetrovita de la mina El Dragón, Antonio Quijarro, Potosí, a Bolívia (país ben conegut per ell i on va residir alguns anys); l'henmilita de la seva localitat tipus, la mina Fuka, Fuka, Bitchū, Takahashi, Okayama, Japó, també un país ben conegut per Alfredo. A més, diverses mostres de cerassita, varietat de cordierita intercrescuda amb indialita (a causa de la diferència de temperatura constituent), en hàbit 'trapiche' i alterats externament a moscovita; tot un *must* per a fins paladars que ens arriba de Yunohana, Kameoka, Kyoto, també a Japó.

En fi, una parada que els amants de la sistemàtica, i com diu Alfredo els seus *Ugly Minerals*, no haurien de perdre's.

Dickita: Sant Hilari Sacalm, la Selva, Girona, Catalunya, Espanya. C.V. 0,5 mm. ALFREDO PETROV.

Calcita: mina "Julia", barri de La Peña, Bilbao, Bizkaia, País Basc, Espanya. 9 x 6,5 cm. ML MINERALS.

Quars: mina Herkimer Diamond, Middleville, Newport, Herkimer Co., Nova York, EUA. 5,5 x 4 cm. ML MINERALS.

Analcima: muntanyes Kahovan, Moalleman, Qohab-e Rastaq, Amirabad, Damghan, Semnan, Iran. 6 x 4 cm. ML MINERALS.

El Peix Globus

El simpàtic Luigi també s'ha abonat a la moda de donar nova vida a alguns exemplars d'antigues col·leccions. En aquest cas, de José Luís Otero i José Luís González Bedoya. Ambdues col·leccions ens van proporcionar l'ocasió de trobar aquelles peces que podien ser un complement interessant a les pròpies o fins i tot algun èxit particular. Vasta representació de localitats de tot el món amb especial incidència en material espanyol. Destacaria una representativa amazonita blava verdosa sobre microclina blanca de la pegmatita de la mina Kenticha, Oromia, de Etiòpia, i un clàssic coure de la *corta* "Santa Bàrbara" a Las Herrerías, Huelva.

Eliecer Minerals

Va presentar un grup de minerals internacionals amb alguna mostra nacional de cert interès. A saber, les cone-

gudes mostres de prehnita de Carhelejo, a Jaén, i la celestina de La Parajola, La Algameca, Cartagena, a Múrcia.

ML Minerals

Ens esperava Marcos amb el seu habitual assossec i en aquesta ocasió portava un variat material espanyol, amanit amb alguna peça internacional cridanera.

Pel costat espanyol sobreeixia una de les calcites 'Cumberland' de la mina "Julia" del barri de La Peña, a Bilbao, Bizkaia, ja difícils de veure i sempre apetibles. Del costat internacional, algunes mostres d'analcima de bon color ataronjat i lluentor accentuada, de la muntanya Kahovan, Moalleman, Amirabad, Semnan, a Iran, i quars de l'anomenat 'Herkimer', en referència al seu lloc de procedència, les mines Herkimer Diamond, Middleville, Newport, Herkimer Co., Nova York, EUA, amb la seva meravellosa lluentor i transparència, que l'eleven al pòdium de les localitats mundials per al quars.

Guix: mina "Tomasa", La Fortuna, La Unión, Regió de Múrcia, Espanya. 13 x 9 cm. TRENCAPEDRES MINERALS.

Celestina: Terrers dels Pobres, Llomes de la Beata, Agost, Camp d'Alacant, Alacant, Comunitat Valenciana, Espanya. 11,2 x 8,2 cm. TRENCAPEDRES MINERALS.

Celestina: Clots de Rabassa, Rabassa, Alacant, Alacantí, Alacant, Comunitat Valenciana, Espanya. 15,1 x 7,3 cm.
TRENCAPEDRES MINERALS.

Fluorita (coloració deguda al defecte de Frenkel): Valzergues, Villefranche-de-Rouergue, Aveyron, Occitània, França. 6,5 x 6 cm. ROSELL MINERALS.

Dolomita: Rambla del Rollet, Canyada del Fenollar, Alacant, Alacantí, Alacant, Comunitat Valenciana, Espanya. 10,8 x 7,3 cm. TRENCAPEDRES MINERALES.

Goethita pseudomòrfica de pirita: mina "La Judía", Burguillos del Cerro, Badajoz, Extremadura, Espanya. 9,8 x 5,6 cm. TRENCAPEDRES MINERALES.

Trencapedres Minerals

Amb Samantha i José Ramón de dupla de timoneres, tampoc va faltar a la cita barcelonina per excel·lència, obsequiant-nos amb fines peces. Resenyem unes mostres de wavellita de De Linde Pits, Dug Hill, Avant, Garland Co., Arkansas, EUA, d'un profund verd fosc i en forma esfèrica.

De territori espanyol: un delicat guix amb fins cristalls prismàtics de la mina "Tomasa", La Fortuna, La Unión, a Múrcia; unes curioses peces de dolomita rosada de la Rambla del Rollet, la Canyada del Fenollar, a Alacant, de la qual em comuniquen que van sortir molt poques peces; celestina dels Terrers dels Pobres, Llomes de la Beata, Agost, a Alacant, amb grans cristalls de to crema, mancadés de lluentor però de fins a 2,5 cm; goethita pseudomòrfica de pirita de la mina "La Judía", Burguillos del Cerro, a Badajoz, Extremadura, i unes mostres de celestina en cristalls blavosos i brillants de la zona de

Prehnita: barranc del Mont, Serveto, Plan, el Sobrarbe, Osca, Aragó, Espanya, 9 x 6 cm. ROSELL MINERALS.

Clots de Rabassa, Rabassa, Alacant, Comunitat Valenciana. Una parada per a bon gaudi de l'afecionat.

Rosell Minerals

Portava una combinació variada de material internacional i nacional i diverses caixes de sistemàtica, per a prendre-s'ho amb calma. Aquí també vam poder trobar alguns exemplars de col·leccions com la Grau, la Daunis, la Manchió, restes de la de Joan Astor, pioner en la fotografia de minerals, totes elles en peces curioses i històriques que serveixen per a completar col·leccions i brindar un sentit homenatge a aquells que ja no estan entre nosaltres. També alguna peça de la que va ser col·lecció de Jordi Povill.

Joan oferia una bona representació de material del Marroc, principalment malaquita de Bleida, wulfenita de Touissit, malaquita de Khénifra, diversos exemplars de fluorita de Tourirt i per descomptat vanadinita de

Fluorita: mina Taourirt, Taourirt, Regió Oriental, Marroc. 6 x 4 cm. ROSELL MINERALS.

Coquimbita i alunogen amb r merita: mina Javier Ortega, Huac Huas, Lucanas, Ayacucho, Però. 11,5 x 7 cm. ROSELL MINERALS.

Vanadinita: Coud'a, Mibladen, Ait Oufella Caïdat, Midelt, Dr a-Tafilalet, Marroc. 17 x 10 cm. ROSELL MINERALS.

Coud'a, amb algun exemplar molt apreciable.

Interessant un bon lot de prehnita de l'aflorament de dolerites del barranc del Mont, Serveto, Plan, a la vall de Chistau/Gista n, comarca del Sobrarbe, Osca. Diverses antigues peces amb prop de 30 anys d'antiguitat de celestina de bon color i amb cristalls centimètrics dels *badlands* dels Esbornacs, Santa Eulàlia de Riuprimer, comarca d'Osona, Barcelona.

Un bonic topazi transparent de Virgem da Lapa, en l'estat de Mines Gerais, Brasil, amb un creixement estriat molt destacable.

Bon material també de la mina Javier Ortega, Huac Huas, Lucanas, Ayacucho, a Però; sulfats com la coquimbite, l'alunogen o la r merita, en combinacions molt atractives.

De la veïna França, una destacable fluorita de Valzergues, Villefranche-de-Rouergue, Aveyron, Occitània, de color groc ambre clar amb les vores dels cristalls blavosos i una petita zona verda, segons ens informa el mateix

Celestina: Els Esbornacs, Santa Eulàlia de Riuprimer, Osona, Barcelona, Catalunya, Espanya. 8 x 3 cm. ROSELL MINERALS.

Joan, degut a l'anomenat 'defecte de Frenkel': un i  deixa vacant la seva posició a la xarxa cristal·lina i es desplaça a un espai intersticial proper. Sol afectar els cations, però en el cas de la fluorita afecta l'anió F⁻, la vacant del qual és ocupada per un electró, la qual cosa pot provocar canvis en el color.

La novetat en sistemàtica topogràfica era la willemite de la pedrera de Can Rovira, Sant Fost de Campsentelles, el Vallès Oriental, a Barcelona. Primera cita a Catalunya d'aquesta espècie. Es presenta en microcristalls tabulars hexagonals incolors a melats. Un complet article sobre aquest jaciment apareix a la revista *Mineralogistes de Catalunya* 2021-1, editada pel Grup Mineralògic Català. Un extens lot donava l'oportunitat de fer-se amb una d'aquestes peces.

Finalment assenyalar un parell de localismes: la presència d'un magnífic cristall d'ortoclasa de la zona de la Batll ria, a Sant Celoni, de bella factura i considerable grandària per a la localitat, i una rica barita amb

Hematites amb rútil i quars: Novo Horizonte, Boquira, Bahia, Brasil. 10 x 9 cm. TESOROS NATURALES.

Mimetita i dolomita: mina Tsumeb, Tsumeb, Oshikoto, Namibia. 10 x 6 cm. TESOROS NATURALES.

Hollandita inclosa en quars: Anketsaketsa, Ambatofinandrahana, Amoron'i Mania, Madagascar. C.V. 2,5 mm. TESOROS NATURALES.

els clàssics cristalls tabulars transparents de la pedrera dels Frares, Riera de l'Avencó, a Aiguafreda, ambdues del Vallès Oriental, Barcelona.

Tesoros Naturales

Ens va brindar com sempre una bona i interessant representació de fòssils a càrrec de Nicolás i de minerals dels quals s'encarrega Ester.

La cuidada selecció de minerals exposada ens va donar alguna bona alegria, com trobar un magnífic exemplar del ja clàssic guix de les pedreres d'alabastre de Cerro Patilla, Fuentes de Ebro, a Saragossa. Un lot de material de Novo Horizonte, Bahia, a Brasil, amb boniques peces d'hematites, rútil i quars, en diverses combinacions i amb inclusions dins dels cristalls de quars. Alguna curiositat, com una fluorita amb inclusions de schorl, conformant una bonica macla de l'espinel·la, procedent de les muntanyes d'Erongo, Karibib, a Namíbia, o bé una

mostra de boleïta acompanyada d'anglesita de la clàssica localitat mexicana de la mina Amelia, Arroyo de la Soledad, Boleo, Santa Rosalía, Mulegé, a Baixa Califòrnia Sud.

Molt interessants els cristalls de quars d'Anketsaketsa, Ambatofinandrahana, Amoron'i Mania, a Madagascar, que presentaven microinclusions d'hollandita, formant uns esprais de cristalls aciculars en forma estrellada, de color negre, en clar contrast amb els hialins cristalls de quars. Bona ocasió també per a accedir a una de les mostres d'elbaïta de les anomenades comercialment 'Paraíba', de la mina Batalha, São José dona Batalha, Salgadinho, Paraíba, a Brasil, que quan van irrompre en el mercat fa uns anys valien vertaderes fortunes per la seva bellesa i color nou en aquell moment.

Per descomptat material del nord peninsular espanyol també va estar ben representat: fluorita de Berbes i de Duyos, dolomita d'Eugui i mostres de calcita de la mina "Carolina" de Tene, Quirós, a Astúries, eren el més destacable.

Fluorita: mina "La Viesca", àrea La Collada, Huergo, Siero, Principat d'Astúries, Espanya. 9 x 9 cm. ASTURMINERAL.

Fluorita: mina "La Viesca", àrea La Collada, Huergo, Siero, Principat d'Astúries, Espanya. 13 x 10 cm. ASTURMINERAL.

Fluorita i barita: Djebel Saghro, Imiter, Ouarzazate, Souss-Massa-Draâ, Marroc. 10 x 8 cm. FABRE MINERALS.

Quars amb inclusions d'hidrocarburs: La Cabaña, Valdelmar, Berbes, Ribadesella, Principat d'Astúries, Espanya. 11,5 x 11 cm. FABRE MINERALS.

Asturmineral

Conchi ens va portar mostres de fluorita de la seva terra asturiana. Es tracta d'una parada per a cercar i recercar entre el material de les mines "La Viesca" i "Moscona" o de Berbes. Des de peces *small cabinet* fins a *museum size*, i de totes les qualitats, per a tots els gustos i butxaques.

Fabre Minerals

Al front de la nau Jordi sempre sap com triar el més nou i estètic. El desplegament va ser com sempre excel·lent. Quasi podem trobar el jaciment i l'espècie desitjada sempre amb bona qualitat.

El que em va semblar més notori va ser el següent. Per un costat, els exemplars de quars amb inclusions de clorita de la nova localitat de Ksar Tassemente, Alnif, Tinghir, Drâa-Tafilalet, al Marroc. Es tracta d'uns magní-

ficis cristalls de quars de tipus alpí amb inclusions i salpebrat de clorita, de grandàries més que notables (de fins a 25 cm), alguns flotants i amb algun cristall tipus 'faden'. Per un altre, uns magnífics exemplars d'imayoshiïta, un extremadament rar boratocarbonat hidratat de calci i alumini, de la mina Shijiangshan, Chifeng, Mongòlia Interior, a la Xina; que es presentava en companyia de datolita, bultfonteinita, andradita i un mineral en procés d'anàlisi del grup torbermorita. Es tracta d'agregats de cristalls incoloros amb lluentor vítria-sedosa, d'hàbit tabular i contorn hexagonal, i que només s'ha trobat en aquest jaciment i a Suisho-dani, Ise, Mie, Japó, que és la localitat tipus (amb exemplars molt més modestos). Com a curiositat ressenyar que fins que es va analitzar correctament aquest material s'havia estat venent com a moscovita.

Però la notorietat mineralògica és molt gran en aquest comerciant així que ressenyarem algunes peces més, organitzades per països.

Fluorita: Aghbala, Aghbala, Béni Mellal, Béni Mellal-Khénifra, Marroc. 9,5 x 8 cm. FABRE MINERALS.

Bismut i calcopirita: mina Piaotang, Dayu, Ganzhou, Jiangxi, Xina. 8,9 x 7,5 cm. FABRE MINERALS.

Esfalerita i bournonita amb siderita: Le Villaret, La Mure, Auvèrnia-Roïne-Alps, França. 5,2 x 4,0 cm. FABRE MINERALS.

Quars amb inclusions de clorita: Ksar Tassemente, Alnif, Tinghir, Draâ-Tafilalet, Marroc. 19 x 11 cm. FABRE MINERALS.

Espanya:

Un coure de les mines d'Herrerías, Puebla de Guzmán, Huelva, a Andalusia, amb una grandària important i de gran qualitat.

Excel·lents mostres de quars amb inclusions d'hidrocarburs del conegut i apreciat jaciment de La Cabaña, Valdelmar, Berbes, Ribadesella, al Principat d'Astúries.

Goethita recobrint cerussita pseudomòrfica d'anglesita, de la *corta* "Sant Valentín", Sancti Espiritu, La Unión, a Múrcia. Les conegudes mostres clàssiques, però de molt bona qualitat i amb irisacions d'intens color (daurats, blaus, verds i roses) i de gran balanç estètic.

Uns petits cristalls flotants d'al voltant d'1 cm de piromorfita de la mina "Fajano", Villamayor de Calatrava, Ciudad Real, a Castella-la Manxa. Bells cristalls per forma i color.

Una mostra de freieslebenita amb galena i pirargirita de Hiendelaencina, Guadalajara, a Castella-la Manxa,

i una altra de pirargirita de la mateixa localitat, però aquesta en concret de la mina "Santa Cecilia". Aquest material, encara que micro, per la seva escassetat, continua sent atractiu per a molts col·leccionistes

Mostres de calcocita de la mina "Las Cruces", Gerena-Guillena-Salteras, Sevilla, a Andalusia. Continua apareixent bon material en el mercat del col·leccionisme i és una magnífica ocasió per a fer-se amb una peça de qualitat.

Un gran clàssic de la mineralogia a nivell mundial: les macles d'aragonita de l'aflorament del Keuper a Los Molinos, Minglanilla, Conca, a Castella-la Manxa. Exemplar centimètric amb intensa lluentor i color, de les típiques macles formant prismes pseudohexagonals, units els uns als altres de manera columnar, de l'antiga col·lecció de Miguel David Martínez, de Totana.

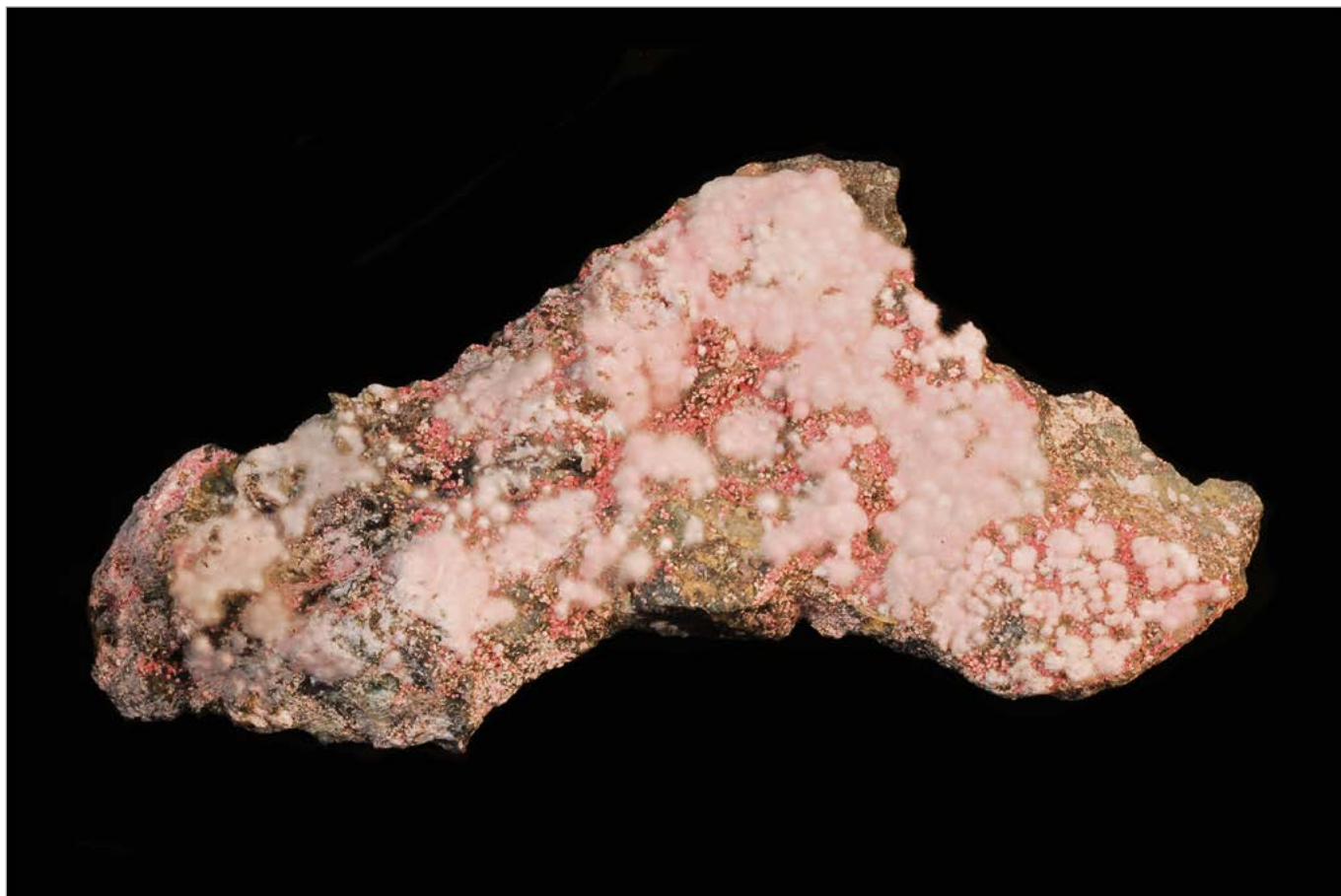
Del grup miner "La Cruz", Linares, Jaén, a Andalusia, una espectacular galena. Consisteix en un grup de rudes cristalls de galena que fan al seu torn de pedestal a una co-

Fluorita, barita i quars hematòide: Djebel Saghro, Imiter, Quarzazate, Souss-Massa-Draâ, Marroc. 10,5 x 8,3 cm. FABRE MINERALS.

Freieslebenita amb galena i pirargirita: Hiendelaencina, Guadalajara, Castella-la Manxa, Espanya. C.V. 1,2 cm. FABRE MINERALS.

Picrofarmacolita: mina de Bou Azzer, Amerzgane, Ouarzazate, Draâ-Tafilalet, Marroc. 8 x 3 cm. FABRE MINERALS.

rona de cristalls escalenoèdrics de calcita. El conjunt és de gran bellesa i molt representatiu del material de la zona.

Una última curiositat, les roses del desert de calcita pseudomòrfica de guix del Barranco de los Cazadores, Rivas-Vaciamadrid, a la Comunitat de Madrid, una nova localitat per a aquest material. Aquestes roses no solen assolir més de 5 cm.

Marroc:

Peces molt estètiques de fluorita, barita i quars hematòide de Djebel Saghro, Imiter, Ouarzazate, Souss-Massa-Drâa. Els cristalls de barita de color crema amb cristalls cúbics de fluorita de color violeta fosc i amb petits cristalls de quars roig intens són una combinació molt nova.

Piromorfita: mina "Fajano", Villamayor de Calatrava, Ciudad Real, Castella-la Manxa, Espanya. 1,2 x 1 cm. FABRE MINERALS.

Plata i löllingita amb calcita: Aït Ahmane, Agdz, Zagora, Draâ-Tafilalet, Marroc. 5 x 4,5 cm. FABRE MINERALS.

Beril (var. aiguamarina): Nagar, Gilgit-Baltistan, Pakistan. 10 x 7 cm. FABRE MINERALS.

Or: Aouint Ighoman, Assa Zag, Guelmin-Oued Noun, Marroc. 6,5 x 0,7 cm. FABRE MINERALS.

Exemplars de plata, löllingita i calcita d'Aït Ahmane, Agdz, Zagora, Drâa-Tafilalet, amb la particularitat de tenir un alt contingut en mercuri en una part de la mateixa peça, diferenciant-se clarament la plata de l'amalgama.

Segueix el degoteig d'excel·lents mostres d'or d'Aouint Ighoman, Assa Zag, Guelmin-Oued Noun, alguna d'elles de quasi 7 cm i presentant macles de l'espinel·la. Un *must*.

També continuen arribant-nos espècimens de fluorita d'Aghbala, Aghbala, Béni Mellal, Béni Mellal-Khénifra. Alguns són especialment atractius, com un cristall cúbic modificat per la forma de l'octaedre d'uns 9 cm, de color blau i verd i de lluentor matisada.

Les recents mostres de la sèrie elbaïta-schorl, alguna totalment rosada, de Beni Bouzra, Chefchaouen, Tanger-Tetouan-Al Hoceima, continuen arribant a les nostres mans i confirmen que encara pot haver-hi bones sorpreses. Esperem que així sigui.

De la zona de Sidi Ayad, Boulemane, Fès-Meknès, ens va arribant nou material, com malaquita amb calcita i

cerussita, de viu contrast i grans dimensions (per a vitrina), o les més "mineralògiques" peces de galena cúbica recoberta de secundaris de plom, com ara cerussita, plumbogummita i wulfenita. Un bon goig a vista de binocular.

Finalment, picrofarmacolita de la mina Bou Azzer, Amerzgane, Ouarzazate, Drâa-Tafilalet, en peces de cristalls aciculars blancs delicadament tenyits de rosa, sumament estètiques i noves.

Rep. Dem. Congo:

Un fantàstic lot d'elbaïta-liddicoatita multicolor, des del rosa fins al blau, passant pel verd, de Rubinitutriu, Bahunde, Masisi, Kivu Nord. Diferents cristalls solts de fins a 7 cm d'altura per aproximadament 1,5 de gruix, amb diferents coloracions i combinacions. Cristalls brillants amb bona coloració i ben acabats per a aquesta bona troballa del passat any 2020. Aquesta zona és coneguda per les seves gemmes des de 2014, que s'obte-

Elbaïta (var. rubelita): Beni Bouzra, Txeftxaouen, Tànger-Tetuan-Al Hoceima, Marroc. 5 x 3,5 cm. FABRE MINERALS.

Fluorapatita amb quars, siderita i ferberita: mines de Panasqueira, São Jorge da Beira, Covilha, Castelo Branco, Portugal. 10,2 x 8,0 cm. FABRE MINERALS.

nen de manera artesanal mitjançant pous i curtes galeries fetes en la laterita on, de tant en tant, s'ensopega amb un fragment de dic inalterat de pegmatita. Lamentablement, la conflictivitat ètnica i política de la zona (l'explotació minera bàsica que es dona en aquesta i que té molts interessos nocius és la del conegut coltan) fan difícil l'arribada de mostres d'aquest material.

Xina:

Un excepcional, per la seva grandària i definició, cristall de bismut amb una mica de calcopirita. Aquest increïble cristall d'hàbit octaèdric i ben definit té prop de 9 cm i representa un dels majors que hagi vist mai. En la base hi ha calcopirita, la qual cosa li dona encara més excel·lència a la peça. Aquesta troballa de 2021 procedeix de la mina Piaotang, Dayu, Ganzhou, Jiangxi, i és digna d'un museu.

Malaquita, en aquest cas de la mina Shilu, Yangchun, Yangjiang, Guangdong, que en les mostres vistes, tant les formes botrioides, com el color verd bandejat, com l'acabat vellutat i de lluentor resplendent, fan que l'efecte final sigui excepcional. No hi ha dubte, aquestes són unes mostres de malaquita definitives.

Altres:

Seria interminable exposar aquí un passeig minuciós per aquest comerciant, així que, en nom de la brevetat de la crònica, esmentarem a més només algunes mostres impactants.

Una esfalerita amb bournonita i siderita de Le Villaret, La Mure, Alvèrnia-Roine-Alps, a França, d'un magnífic color encaramel·lat vermellós intens. És una peça de l'any 1976.

Una peça de beril roig de les muntanyes Wah Wah, Beaver Co., Utah, EUA. Es tracta d'un gran cristall doble acabat i en matriu de riolita, amb gran lluentor i excel·lent color.

Una preciosa fluorita de la mina Fontante, Var, Provença-Alps-Costa Blava, a França, que presenta una sèrie de cubs associats i amb un gran cub d'un color blau marí intens excepcional. És una impressionant peça per a la localitat, extreta el 1980.

També de França, de Puy-St. Guillem, Riom, Puy-de-Dôme, Alvèrnia-Roine-Alps, una gran placa de cubs de fluorita de color verd pàl·lid, que assoleix els 17 cm i que no té danys.

Finalment, una fluorita més, aquesta vegada de Pakistan: un excel·lent agregat de cristalls de color rosa intens sobre moscovita, de grandària considerable (uns 18 cm), de Chumar Bakhoo, vall d'Hunza, Gilgit, Gilgit-Baltistan.

Cloenda

Va acabar una nova edició de Mineralexpo Barcelona-Sants amb la certesa que, malgrat totes les noves tecnologies al nostre abast i els revessos pandèmics, les fires presencials mai seran substituïdes per altres de més tecnològiques; l'encant de la relació personal, del compartir moments, i el tenir les peces i mostres en mà, sempre seran un valor a l'alça.

Ha respost el públic de manera entusiasta. La majoria d'expositors habituals han pogut venir, i ben contents de poder-ho fer, i s'han extremat les mesures de control i seguretat.

La fira ha sigut tot un èxit. Que s'hagi pogut celebrar ha constituït un goig per a molts de nosaltres. El fet que s'hagin pogut fer diverses conferències, que haguem pogut relacionar-nos amb persones que feia temps que no vèiem i les mostres mineralògiques que hem vist i tocat, han estat un digne colofó a aquest any de disgustos.

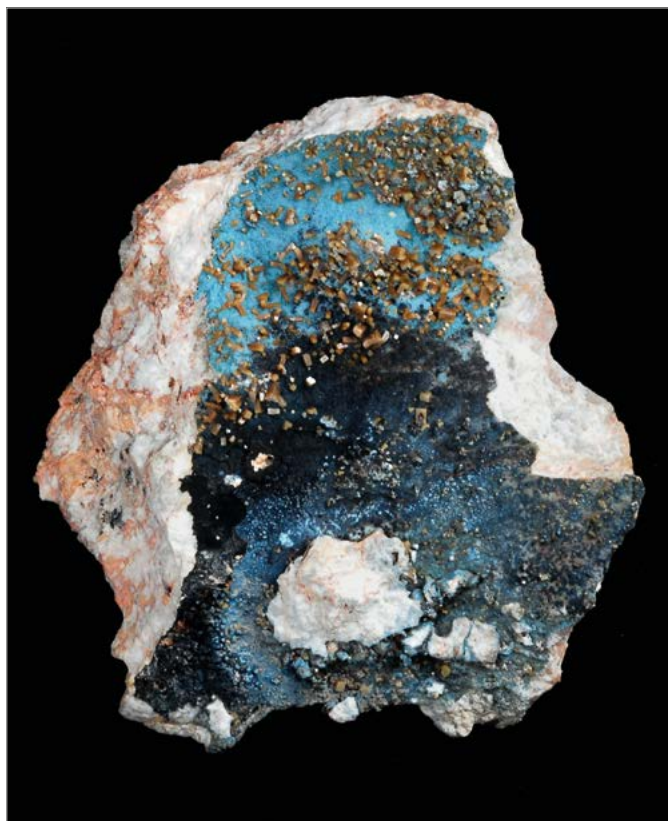
Fotos pàgines 86 a 104: Martí Rafel; muntatge i retocs: José Luis Garrido.

Rodocrosita: mina "El Cuervo", Valverde del Camino, Huelva, Andalusia, Espanya. 12,8 x 5,4 cm. SILVA MIGUEL MINERALS.

Quars: mina "Emilio", Loroño, Colunga, Principat d'Astúries, Espanya. 9 x 7 cm. ASTURMINERAL.

Wulfenita i plumbogummita: mina "La Montañesa", Navalagamella, Comunitat de Madrid, Espanya. 8,1 x 7,8 cm. GEA.

Ortoclasa: la Batllòria, Sant Celoni, el Vallès Oriental, Barcelona, Catalunya, Espanya. 9 x 4,5 cm. ROSELL MINERALS.

Quars (var. jaspi): pedrera de Grávalos, Cervera del Río Alhama, La Rioja, Espanya. 12,2 x 5,4 cm. SILVA MIGUEL MINERALS.

Barita: dipòsit Feitais, mina d'Aljustrel, Aljustrel, Beja, Portugal. 20 x 11 cm. SILVA MIGUEL MINERALS.

